

Sanningen bakom

1917 års kyrkobibel

Samt en jämförelse mellan 1878 och 1917 års
bibelkommission och bibelöversättning

**Bibeln är från början
till slut och alltigenom
ett människoverk!**

Tal av bibelkommissionens
sekreterare J W Personne,
vid Svenska Bibelsällskapets
årsmöte 21 april 1886

Av Bo Hagstedt

Sanningen bakom 1917 års kyrkobibel

Samt en jämförelse mellan 1878 och 1917 års bibelkommission och bibelöversättning

Av Bo Hagstedt

Innehållsförteckning	Sida		Sida
1878 års bibelkommission	1	Erik Stave	8
A. E. Knös	1	A. Kolmodin	9
C. A. Torén	2	Präster och lärare inom Svenska kyrkan	9
H. G. Lindgren	2	Svenska Baptistmissionen	10
H.M. Melin	3	Kyrkomötet 1915	10
Olika uttalanden om 1878 års bibel-		Nathan Söderblom blir ärkebiskop	10
kommission	3	Bibelnämnden	11
Synpunkter på 1868 års provöversättning	4	Citat från kyrkomötet ur Stockholms	
1878 års reviderade provöversättning av		Dagblad	11
Gamla Testamentet	4	Ur Kyrkomötesprotokollet 1915	11-15
1917 års bibelkommission	5	Ärkebiskop Nathan Söderbloms tal	15
Esaias Tegnér d.y.	5	Sammanfattning	15-17
J. W. Personne	6	Källhänvisningar	17
Valdemar Rudin	7	Jämförelse mellan 1878 och 1917 års	
Synpunkter på 1917 års kyrkobibel	7	bibelöversättningar	18-20
P. Waldenström	7		

Förord

Den översättning som förmodligen har påverkat svensk kristenhet mest under 1900-talet är 1917 års översättning. Idag är det få som fortfarande använder den men eftersom Folkbibeln har valt att revidera denna översättning i Gamla Testamentet så utövar den ett visst inflytande fortfarande. När NT-81 kom ut så valde en hel del kristna att fortsätta använda 1917 års översättning. Många gånger i sådana här sammanhang av andligt förfall är det bra att istället för det nya hålla fast vid det gamla. Men sanningen är tyvärr den att 1917 är inte något bra att hålla fast vid. Redan i slutet av 1800-talet hade den förödande bibelkritiken redan gjort stora landvinningar, vilket 1917 års bibelkommission var påverkad av. De sanningar som kommer att avslöjas i detta häfte kommer att överraska många sanningsälskande bibelläsare, som fortfarande använder 1917 eller som tidigare har använt den. Eftersom Folkbibeln valde att revidera 1917 så är det viktigt att veta att den kan vara mycket svår att revidera och att det finns gott om ställen där 1917 visar upp en motvilja till Kristusprofetior. Dessutom har inte 1917 alltid följt den hebreiska masoretiska grundtexten, som innebär att det på somliga ställen blir en helt felaktig översättning. En del av dessa fel har därefter Folkbibeln kopierat. 1917 har översatts av framförallt tre personer som ingick i bibelkommissionen och det som är chockerande är att två av dessa personer inte trodde **att Gud hade bevarat sitt Ord** till våra dagar, utan den ursprungliga läsarten hade gått förlorad även i Gamla Testamentet! Dessa helt felaktiga uppfattningar om Gud och Hans Ord påverkar naturligtvis en översättning. På samma sätt som det är viktigt att följa rätt grundtext i Nya Testamentet så är det viktigt att göra det samma i Gamla Testamentet.

Bibel 2000 har haft som grund en ny upplaga av den hebreiska masoretiska texten BHS 1967/77, men det finns lite drygt 4200 ställen i GT där det förekommer avvikelser. På en del ställen har de antika översättningarna fått påverka textvalet. Folkbibeln har också följt BHS 1967/77, men eftersom den till stora delar är en revidering av 1917 som i sin tur inte alltid har följt den hebreiska texten, så finns det även här avvikelser från den hebreiska texten. Reformationsbibeln reviderar Karl XII:s kyrkobibel men eftersom den inte alltid har följt den hebreiska texten så översätter vi den engelska översättningen *King James Version* när det finns avvikelser. Orsaken är att *King James Version* är den översättning som konsekvent har följt den hebreiska masoretiska texten, dvs. den andra rabbiniska Bibeln utgiven av Bomberg 1524-25. Detta innebär att Reformationsbibelns revidering av Karl XII:s kyrkobibel kommer att översätta *King James Version* när det finns avvikelser. Det är sålunda **angeläget** att denna revidering och översättning kommer ut mycket snart.

Jag vill framföra ett tack till Ragnar Sjöberg för hans stora hjälp att forska efter skrifter på Riksarkivet, samt till förlagets övriga medarbetare för hjälp att få fram denna skrift. Bo Hagstedt

**Sanningen bakom
1917 års kyrkobibel**

Utgiven 1997 av förlaget Dragen Ut, andra upplagan 2008 av Svenska Reformationsbibelsällskapet, Box 11098, 507 11 Borås, Sweden

Sanningen bakom 1917 års kyrkobibel

Samt en jämförelse mellan 1878 och 1917 års bibelkommission och bibelöversättning

Historisk bakgrund.

Endast några år efter att Gustav III tillträtt som konung, tillsattes på kunglig befallning den 18 maj 1773 en bibelkommission med uppgift att utarbeta en ny officiell svensk bibel. Den första bibelkommission framlade en provöversättning redan 1793, som var en modern översättning, där man eftersträvat en språkform som motsvarade det samtida språkbruket. De utgick från Gamla Testamentets hebreiska grundtext, men de utnyttjade också de gamla översättningarna som hjälpmedel vid textkritiken, (Septuaginta, Peshitta, Vulgata, den arameiska targumen och den arabiska versionen, en dotteröversättning till Septuaginta)¹ Det innebar att de använde sig av dessa översättningar istället för den hebreiska grundtexten på vissa ställen. Denna provöversättning blev inte godkänd. En ny provöversättning av Nya Testamentet framlades 1816, men inte heller denna blev godkänd. Motståndarna till provöversättningarna ville behålla 1500-talsbibelns av traditionen helgade språkdräkt.

Så småningom kom arbetet inom bibelkommission i gång igen. Under åren 1834-1844 utgavs häftesvis större delen av Gamla Testamentet såsom en provöversättning. Språkligt söker denna översättning anknyta till den gamla bibeln, Karl XII, men i textkritiskt avseende använder den fortfarande de principer som präglat provöversättningen från 1700-talets slut, dvs att utgå ifrån den hebreiska grundtexten men ta hjälp i textkritiskt avseende av de gamla översättningarna.² Denna provöversättning utsattes också för hård kritik och fick aldrig någon betydelse för det fortsatta arbetet.

1878 års bibelkommission

Nya medlemmar tillsattes och arbetet inom bibelkommissionen kom igång igen. Helt nya textkritiska principer kom nu att gälla för Gamla Testamentet. En av medlemmarna A. E. Knös, skrev att **”uti Gamla Testamentet måste varje trogen översättning noga ansluta sig till vår vanliga text, (Karl XII) eller den s.k.**

masoretiska texten.”³ Detta var en mycket viktig omsvängning i bibelkommissionens arbete och **det var dessa riktlinjer som kom att följas i provöversättningarna 1868 och 1878.**⁴

Här följer en kort presentation av de fyra herrar som bibelkommissionen huvudsakligen bestod av och deras grundinställning.

A. E. Knös

Den första medlemmen var **A. E. Knös**, professor i exegetik och domprost i Uppsala. Knös redogjorde för de förväntningar som funnits i slutet på 1700 talet på Kennicotts variantsamling och hur man hade hoppats att med hjälp av dessa läsarter kunna **återställa den ursprungliga texten.** Men dessa förhoppningar grusades då denna variantsamling visade sig innehålla en oändlig mängd skrivfel och ganska få brukbara läsarter. Dessutom åberopar Knös en annan framstående auktoritet inom den gammaltestamentliga forskningen, de Wette, att **den masoretiska texten ensam förtjänar tilltro.**⁵ Vidare konstaterade Knös, att det ”oaktat den moderna teologiens landvinningar” blivit mer och mer så att Luthers Bibel behållit övertaget gentemot allehanda nyare översättningar. I det protestantiska Tyskland var det numera inte fråga om nya bibelöversättningar, utan om ”ett beriktigande av den som Luther gjort”. ”Denna befanns i återgivande av originallets ande och kraft äga, oaktat partiella brister, stort och avgjort företräde framför alla nyare.” Även i Sverige blev samma åsikt alltmåra rådande.⁶ På 1878 års kyrkomöte hade en talare talat om vikten av att inte med brådska gå till väga med bibelarbetet och Torén citerade då Knös ord enligt följande: **”att här närmast alldeles icke gäller att kämpa för den vardande nya bibelöversättningens officiella antagande.”**⁷

¹(SOU 1974:33 sid 36-37) ²(SOU 1974:33 sid 38) ³(SOU 1974:33 sid 40) ⁴(SOU 1974:33 sid 40) ⁵(SOU 1974:33 sid 40)

⁶(Bibeln på Svenska 450 år av Lennart Axelsson, sid 54) ⁷(1878 års kyrkomötesprotokoll, sid 122)

C. A. Torén

Den andra medlemmen av bibelkommissionen var **C. A. Torén**, professor i pastoralteologi, teol. prof. och domprost. Han var en sällsynt

varmhjärtad kristen personlighet och gjorde starkt intryck som predikant. Religiöst sett lutade han mest åt den lågkyrkliga, evangeliska riktningen. Vid en utrikes resa 1848-49 hade särskilt skotska frikyrkan gjort intryck på honom. Sedan 1853 satt han i bibelkommissionen och var 1867-78 mestadels tjänstledig för detta arbete.¹ På Svenska kyrkans kyrkomöte 1868 talade Torén om bibelkommissionens arbete enligt följande protokollsutdrag: "Kommissionen ville nämligen å ena sidan ingalunda taga det kritiska ifrån originalets text, men å andra sidan akta sig att antaga vad som ej kan sägas vara ett ovedersägligt resultat av den textkritiska undersökningen. Beträffande det svenska språket, på vars renhet och gedigenhet i en svensk bibelöversättning den allra största vikt måste läggas, ville talaren anföra **sin grundsats, vilken jämväl är kommissionens**, att man bör i översättningen söka **bevara** det en gång **hävdudda bibelspråket**, för så vitt det sig alltid göra låter"...."På detta sätt kan det inträffa vad som en ny bibelöversättning synes kunna innebära, nämligen att i densamma en kristlig forntid och framtid räcka varandra handen. Tal. vore själv, genom sin erfarenhet såsom deltagare i bibelöversättningens värv, viss därpå, att en sådan högre enhet, som bör kunna förlika skilda svenska språkliga intressen, kan ernås, så mycket mer som, när arbetet sker i ett rätt kristligt allvar, den Ande ej är fjärran, vilken förstår att göra det gamla nytt och genomtränga och uppfylla det nya med det gamlas heliga kraft. Denne Ande är den som förenar och förlskar vad som eljest ej lätt skulle kunna förenas." På 1878 års kyrkomöte talade **Torén om att provöversättningen 1878 av GT gick i en bevarande riktning, gentemot Karl XII:s text.**² Torén visar även under mötet en stor ödmjukhet och tacksamhet över dem som följt bibelkommissionens arbete och som inkommit med synpunkter, och dessa längtar Torén efter att få samråda med. "**Genom den mångsidiga och fulltoniga kritiken blir bibel-**

översättningen inte en produkt av **några få personer**, utan en produkt som springer fram ur kyrkans eget sköte, ur församlingens eget hjärta."³ Vidare sade Torén till sist på kyrkomötet 1878 följande angående att få den nuvarande bibelöversättningen officiellt godkänd: "Detta må man **lugnt lämna åt Honom, som för spiran över församlingen** och vilken skickar alla ting i synnerhet när det rör sådana angelägenheter, som ha en omedelbar betydelse för Hans rike. Min tro är, att ett sådant arbete, när det ernått sin åsyftande fullbordan, måste **först slå rot i församlingen, först spridas, läsas, kännas**, tjäna människorna till själågagn och på grund av sitt saliga innehåll med kärlek omfattas, innan det kan bli fråga om någon egentlig sanktion. **För min del lämnar jag detta helt och hållet i Guds hand.**"⁴

H. G. Lindgren

Den tredje medlemmen var **H. G. Lindgren**, som var prost i Tierp och framstående orientalist. Blev 1830 adjunkt i grekiska och österländska

språken i Uppsala. Lindgren blev medlem i bibelkommissionen 1861. Han var utpräglat konservativ.⁵ Lindgren utgav några egna översättningar där han ibland frångick den hebreiska grundtexten och tog hjälp utav de gamla översättningarna. Men dessa principer följde Lindgren endast i sina privata tolkningar. I en kyrkobibel ville han inte se dem tillämpade. Kyrkan behövde enligt Lindgren överhuvud inte någon ny översättning; man borde istället nöja sig med en **varsam revision av den fäderneärvda texten.**⁶

Bibelkommissionen fick kritik av Viktor Rydberg för att de i 1 Joh. 5:20 sökt ett obehörigt bevis för Kristi gudom, och Lindgren svarar i Kyrkomötet 1873 enligt följande: "Emellertid ber jag, att icke blott med avseende på detta ställe, utan ock i fråga om andra, få fritaga mig och mina kolleger från att någonsin hava sökt ett stöd för någon viss dogmatisk åsikt. **Vår grundsats har varit, att det dogmatiska systemet må stå eller falla, det bibliska ordet måste klart och sant översättas.**"⁷

¹ (Nordisk Familjebok, tredje uppl. 1925) ² (1878 års kyrkomöte sid 120)
⁶ (SOU 1974:33 sid 39) ⁷ (1873 års kyrkomötesprotokoll sid 323)

³ (sid 100) ⁴ (sid 122) ⁵ (Nordisk Familjebok, tredje uppl. 1925)

H. M. Melin

Den fjärde medlemmen var **H. M. Melin**. Den sydsvenska teologiens måhända främste exeget under 1800-talet. Prof. i pastoralteologi 1847 samt därefter i exegetik. 1865 förste teol. prof. och domprost i Lund. Melin blev medlem i bibelkommissionen 1861.¹ Samma år som han blev invald i bibelkommissionen skrev han till C. A. Torén enligt följande: "Vid de tillförne utgivna provöversättningarna av Gamla Testamentet tyckes man hava gjort sig till uppgift snarare att **revidera den gamla hebreiska texten än den gamla svenska bibelöversättningen, ehuru det senare väl egentligen borde vara ändamålet med bibelkommissionens arbete.** Hur en efter egna eller främmande åsikter, för att icke säga hugskott, rekonstruerad grundtext skulle kunna hava giltiga anspråk på större tillförlitlighet, än den givna texten, är icke lätt att inse, och det dels oriktiga, dels onödiga i dessa textändringar har svårigen kunnat undgå någon bibelforskare."² **Melin var den som ledde återtagandet från de stora kodexerna, dvs Codex Sinaiticus och Codex Vaticanus**, som Melin betecknade som alster av "bokfabriken i Alexandria." Istället kom **Textus Receptus tillbaka. Den lades till grund för provöversättningen 1877 och 1882**, samt för den revision som 1883 gjordes till normalupplaga av Nya Testamentet.³ Trots att Textus Receptus låg till grund för dessa översättningar, så hade bibelkommissionen blivit tvungen att på några få ställen inte följa Textus Receptus, eftersom olika ledamöter på kyrkomötena, t ex. Viktor Rydberg, hade uppmanat dem till det. Melin gav också ut en egen bibelutgåva, som var en mycket varsam revidering av Karl XII:s text.

Olika uttalanden om 1878 års bibelkommission

En av ledamöterna på Svenska Kyrkans kyrkomöte den 28 september 1868, **D:r Rundgren** yttrade sig om denna bibelkommission, att den "**bestod av vår kyrkas lärdaste män.**"

Vid läsning av protokollet från Kyrkomötet 1868, får man en god bild av denna bibelkommissions grundsatser och tillvägagångssätt. Detta gäller

enbart provöversättningen av Nya Testamentet av 1861, eftersom Gamla Testamentet blev klar först samma år 1868 och ingen ännu hade haft möjlighet att granska GT.

En av kritikerna var **Viktor Rydberg**, en skald, kulturhistoriker och filosof. När Rydberg invaldes till ledamot av 1868 års kyrkomöte, åstadkom det stor oro.⁴ Rydberg riktar skarp kritik mot bibelkommissionens provöversättning av NT 1861, **eftersom den inte hade tagit bort versen 1 Joh. 5:7** ifrån texten, *Ty tre äro de som vittna i himmelen: Fadern, Ordet och den Helige Ande, och de tre äro ett.* En notis som kan förklara Viktor Rydbergs upprördhet över att denna vers inte var borttagen från texten, är att han 1862 skrev *Bibelns lära om Kristus*, där han söker uppvisa, att **dogmen om Kristi gudom saknar stöd i bibeltexterna.**⁵ På grund av Rydbergs motion togs versen 1 Joh. 5:7 bort ifrån bibelns text.

Några ledamöter av Kyrkomötet menade att det fanns för många uttryck kvar som folk inte förstod längre, några klagade på stavningen och böjning av ord. Andra klagade på att översättningen fortfarande hade en alltför tysk prägel i språket. Det fanns även kritik mot att bibelkommissionen inte på fler ställen avvek ifrån Textus Receptus.

Biskop Annerstedt, ville för sin del "gilla kommissionens förfarande. I avseende på det vid detta tillfälle särskilt angripna ställe, ville talaren erinra, att om kommissionen å ena sidan varit förbunden att ej lägga något till den Heliga Skrifts innehåll, den å andra sidan ej ägde rätt att borttaga något, utan att äga full visshet därom att det verkligen ej tillhörde den ursprungliga texten. Vad kommissionen kunnat göra i avseende på nämnda vers, hade den ock gjort; den hade, då oäktheten av versen ej ännu var fullt ådagalagd, då kommissionen utgav sin översättning av brevet, antytt, att den var suspekt, och mera hade den ej kunnat göra. Rörande språket i översättningen ansåg talaren ävenledes kommissionen hava gjort vad den bort göra. Ingen kunde neka att språket i dess översättning vore tydligare än det, som reformatorena införde. Någon större tydlighet än originalet har, finge ej komma i fråga; **om dunkelheten låge i originaltexten, så borde det lämnas åt uttolkarna att tyda den. Just därför att den första bibelkommissionen ej iakttagit denna regel, strandade hennes översättning.**"

¹(Nordisk Familjebok, tredje uppl. 1925) ²(SOU 1974:33 sid 40) ³(Harald Riesenfeld *Grundtexterna som underlag för de svenska översättningarna, Den Svenska Bibeln 450 år*) ⁴(Nordisk Familjebok, tredje uppl. 1925) ⁵(Nordisk Familjebok, tredje uppl. 1925, band 16, spalt 1266)

D:r Warholm gillade kommissionens förfarande och särskilt kommissionens förfarande att ansluta sig så nära som möjligt till den gamla översättningen.

Synpunkter på 1868 års provöversättning av Gamla Testamentet

Domkapitlet i Göteborg

Efter att 1868 års kyrkomöte var över inkom **biskop Gustaf Daniel Björk** från domkapitlet i Göteborg, med yttrande december 1870 till Konungen på provöversättningen av Gamla Testamentet, där han framförallt önskade få en **starkare anknytning till den gällande kyrkobibelns språkdräkt**. Flera ord hade utbyttts, som folk i allmänhet fortfarande förstod, mot ord som var mattare och inte lika värdiga. Risker förelåg att gamla andaktsböcker och predikningar skulle kunna bli obrukbara. I övrigt gav Björk bibelkommissionen sitt erkännande för dess skicklighet i sitt arbete.¹

Konsistorium

Från Konsistorium (namn på en ämbetsmyndighet, särskilt i kyrko- och undervisningsfrågor) inkommer i maj 1871 till Konungen en skrivelse med synpunkter på 1868 års översättning. Konsistoriet konstaterar att bibelkommissionens provöversättning 1868 funnit skäl att avvika från den Masoretiska texten när det gäller ordens vokalisering och interpunktion, (användning av skilletecken) och istället följt de gamla antika översättningarna, vilket dock inte påverkar meningens innehåll. När det gäller trohet mot de grundsatser som bibelkommissionen hade att arbeta efter ger Konsistoriet bibelkommissionen sitt erkännande för dess stora omsorg och samvetsgrannhet, varmed de utfört sitt viktiga arbete.¹

Stockholms stads domkapitel

I december 1878 inkom till Konungen dessutom Stockholm stads domkapitel med yttrande på 1868 års översättning. Domkapitlet önskar få kortare och mer lättfattliga inledningstexter till varje kapitel. Dessutom finns det brister på överensstämmelse när det gäller ordformer, ordfogningar och interpunktioner, samt en viss ojämnhet i språket. Orsaken till ojämnhet i språket beror på, enligt

domkapitlet, att översättningsarbetet pågått under flera år och flera olika personer varit inblandade. Domkapitlet ger i övrigt bibelkommissionen sitt fulla erkännande för sitt förtjänstfulla förslag och önskar att en revision skall ske, men endast **en revision med lätt hand** är nödvändig.¹

(Övriga domkapitels och teologiska fakulteters yttranden har vi inte i vårt letande lyckats få tag i.)

1878 års reviderade provöversättning av Gamla Testamentet

Bibelkommissionen försökte i görligaste mån tillmötesgå de framförda önskemålen och överlämnade till 1878 års kyrkomöte ett reviderat Nya testamente tillsammans med en reviderad översättning av Gamla Testamentet. Arbetet hade varit intensivt då man först hade haft som mål att ha en färdig bibelöversättning 1873, dvs 100 år efter att bibelkommissionens arbete började. Men översättningsarbetet blev försenat och man lyckades inte bli klar till 1873, men till 1878 års kyrkomöte var översättningen av både Gamla och Nya Testamentet klart.

Eftersom Gamla Testamentet var klart strax innan kyrkomötet började hann man inte få in synpunkter från granskarna innan 1878 års kyrkomöte började. Det blev istället enbart Nya Testamentet som kom att diskuteras på kyrkomötet. Diskussionen gällde bl a vilken grundtext man skulle utgå ifrån. Tendensen var att man på fler ställen än tidigare skulle frångå *Textus Receptus*, när det gällde Nya Testamentet. **När det gällde Gamla Testamentet, fanns det inga diskussioner om grundtext, där var det den s k masoretiska hebreiska texten, som gällde.**

På kyrkomötet blev det en svag majoritet för att göra en lättare revision av Nya Testamentet, som till nästa kyrkomöte kunde godkännas innan man gjorde något mer åt 1878 års provöversättning av Gamla Testamentet. En revision av Nya Testamentet skedde, som var klar 1882. Den antogs som ”normalupplaga” vid 1883 års kyrkomöte och fick användas i den offentliga undervisningen. Endast Torén var nu kvar i livet av den ursprungliga bibelkommissionen. I brevet till konungen, 12 december 1882, skriver Torén, Sundberg och Johansson att eftersom deras uppdrag endast har gällt Nya Testamentet har de inte gjort något åt Gamla

¹ (Skrivelse som finns arkiverad hos riksarkivet ÄK 830)

Testamentets översättning från 1878. De utlåtan- den som inkommit från kyrkliga myndigheter har tills vidare blivit arkiverade. I avvaktan på att Gamla Testamentet blev klart, så började man trycka och ge ut provöversättningen från 1878 till- sammans med ”normalupplagan” av Nya Testa- mentet som godkändes 1883. Denna bibelutgåva utgavs i flera upplagor under slutet av 1800-talet, somliga under benämningen ”stereotyperad gott- köpsupplaga.”

1917 års bibelkommission

En ny bibelkommission tillsätts

Åren 1884-85 fick bibelkommissionen nya med- lemmer. De tre som nu insattes som ledamöter och som efter några decenniers arbete lyckades fullgöra det mer än sekelgamla uppdraget att skapa en ny kyrkobibel, 1917 var **Esaias Tegnér d.y.**, **Valdemar Rudin** och **John Personne**. Under en period medverkade även Sundberg fram till sin död år 1900 samt lektor O.W. Knös som biträde vid revisionsarbetet under 1900 - 1907.

Esaias Tegnér d.y.

Esaias Tegnér d.y., professor i österländska språk i Lund.

Ledamot av Svenska akademien, 1882 och

Vetenskapsakademien, 1896. I

planläggningen av Svenska akademins ordboks- företag deltog Tegnér verksamt och var dess le- dare 1913-19. Att Svenska akademien böjt sig för den 1906 officiellt påbjudna nystavningen är hu- vudsakligen Tegnér verk.¹ Tegnér kom att bli den **dominerande ledamoten i 1917 års bibel- kommission** varför den också kom att kallas för ”den tegnérska bibelkommissionen.” Stave an- märkte i sitt tal på kyrkomötet 1915 att Tegnér var den ”stora språkman, som med sin starka vilja satt prägeln på denna översättning.”

Tegnér ”insåg klarare **betydelsen av de antika översättningarna för en förbättring av den hebreiska texten.** Men där resignerade han: prin- cipen att hålla sig till masoreternas text är den enda som kan genomföras konsekvent.”.. ”**Nu skall inte glömmas att bibelkommissionen på inte så få ställen avvek från den masoretiska tex-**

ten. Men det skedde utan principiella textkritiska överväganden.”²

Grundtexten till Gamla Testamentet blev en **brän- nande fråga**, dvs man var medveten om att den masoretiska texten inte på alla punkter är över- lägsen Septuaginta och andra textvittnen.³ De två andra ledamöterna i bibelkommissionen Personne och Rudin erkände att det inte alltid varit möjligt att konsekvent följa den hebreiska texten, och en granskning som bl a Erik Stave, professor i exegetik i Uppsala, gjorde visar att bibel- kommissionen har avvikit ifrån den masoretiska texten. ”Detta visar tillsammans med andra sak- förhållanden, **att det är överdrift i professor Tegnérns ovan anförda ord om den masoretiska texten såsom den enda som konsekvent kan följas.** Bibelkommissionen har i varje fall på många sätt visat, att den icke alltid, d v s icke conse- kvent följt den.”⁴ ”Det är alltså inte svårt att finna bevis på att den tegnérska kommissionen verkligen gjort allvar av sin grundsats att ’strängt hålla sig till den givna masoretiska texten.’ Vad som är intressant är emellertid att det också finns åtskilliga bevis på motsatsen. Ett par av kommissionsmedlemmarna har uttryckligen dekla- rerat att man i ett fåtal fall har ansett det nödvän- digt att ändra texten, men de har understrukt att det endast skett då den bevarade texten varit to- talt obegriplig. **Tyvärr har de som sagt, aldrig talat om vilka eller hur många dessa ställen är.** Stave har registrerat åtskilliga, och det är lätt att komplettera hans lista ur andra böcker än dem han granskat.”⁵ Stave granskade från 1 Mosebok fram till 1 Samuelsboken 30:21. Resterande granskning av Gamla Testamentet blev aldrig full- bordad av Stave.

Tegnérns **förmåga att lyssna till andra** fram- kommer när Erik Stave citerar Tegnér från Allm. Kyrkomötets Prot. 1903, s 473-474, hur han lyss- nade till synpunkter från andra filologer att: ”filologiens målsmän ej just **framkommit med några väsentliga anmärkningar** under de sex år, som gått sedan översättningen först utgavs.” Och ett stycke tidigare yttrade Tegnér angående **den nämnd av prästerliga ledamöter**, med vil- ken bibelkommissionens medlemmar haft att dis- kutera vissa bibelställen: ”**I intet enda fall har det inträffat, att anmärkningen** (från nämndens

¹(Nordisk familjeordbok, tredje uppl. 1925) ²(Harald Riesenfeld, Grundtexterna som underlag för de svenska översättningarna sid 135, Den Svenska Bibeln 450 år) ³(Bo Johnson Bibelns historia efter reformationen, Den Svenska Bibeln 450 år) ⁴(SOU 1974:33 sid 47) ⁵(SOU 1974:33 sid 49)

sida) ej **genast fått falla**, så snart kommissionen (Tegnér, Personne och Rudin) kunnat visa, att den haft den filologiska vetenskapen på sin sida, i det att grundtextens lydelse enligt grammatikens eller ordbokens bud krävt den gjorda ändringen.” Erik Stave kommenterar detta enligt följande: ”Men om professor Tegnér med dessa sina ord velat göra gällande, att det är verkligt filologiska hänsyn som i allt eller uteslutande fått bestämma denna översättning, så måste vi åter lika **allvarligt** som vördsamt **opponera oss däremot**. Redan de förut anförda exemplen visa, att det **icke överallt varit filologiska hänsyn som bestämt bibelkommissionens översättning**. Men vi ha flera bevis på, att så icke kan ha varit förhållandet.”¹

J. W. Personne

J. W. Personne, lektor i kristendom och svenska i Stockholm, senare domprost i Linköping och till sist biskop där. I en debattartikel 1897 anger Personne

huvudprinciperna för textunderlaget till Gamla Testamentet att de strängt hållit sig till den masoretiska texten, men medger i slutet följande: ”Endast i **några få undantagsfall**, då det varit omöjligt att få fram någon mening ur den masoretiska texten, har bibelkommissionen tillåtit sig **en mindre textändring**.” Vidare erkänner han att ”denna text (den masoretiska) på långt när **icke i alla delar är den ursprungliga**.”²

När Svenska Bibelsällskapet hade sitt årsmöte 1886 var Personne inbjuden att tala och ifrån deras årsberättelse den 21 april hämtar vi följande anmärkningsvärda citat:

”I synnerhet har forskningen rörande det Gamla Testamentets böcker gjort upptäckter, som enligt vanliga omdömeslagar, **omöjliggöra en inspirationslära** i den gamla stilen.”

Angående Moseböckerna: ”Att vi här göra bekantskap med åtminstone **tre författare**, torde likväl kunna anses tämligen avgjort.”

”Och vidare må erinras om de korruperade stäl- len i de olika bibliska böckerna, där den ursprungliga läsarten gått förlorad genom att ord bortfallit

eller vid avskrivningen blivit fördärvade, så att det är **alldes omöjligt att få reda på den ursprungliga meningen**,”...”Det är visserligen sant, att varken det ena eller andra slaget av bibelställen, där den ursprungliga texten endast gissningsvis är åtkomlig, är **av någon egentlig betydhet, när man ser bibeln i stort**. Men nog synas de **omöjliggöra all slags teori om en inspiration av de bibliska orden**, (inspiration = gudomlig ingivelse) för att nu icke tala om bokstäverna. Granska vi vidare, på grund av den vetenskapliga undersökningens resultat, **läran om innehållsinspirationen**, stöta vi också här på fakta, som synas **tala emot riktigheten av jämväl denna teori**.”

”**Bibeln är från början till slut och alltgenom ett människoverk; till det resultatet kommer den vetenskapliga forskningen, och detta resultat bör teologien erkänna**.”

”Och därför **har Gud vid bildandet av den skriftsamling, som skulle utgöra Den heliga Skrift**, dels begagnat sig av skrifter, ursprungligen tillkomna i annat syfte än att intaga en plats i denna heliga bok, på samma sätt som vi väl kunna tänka, att **han från hedniska folk upptagit bruk och inrättningar vid bildandet av den Israelitiska teokratin** och från både judar och **hedningar ett och annat vid bildandet av den kristna församlingsordningen**.”

Med dessa mycket upprörande åsikter, för en sant bibeltroende kristen, arbetade Personne under flera decennier med det som kom att bli 1917 års kyrkobibel!! Och när den masoretiska texten enligt Personne ”**undantagsvis varit så fördärvad, att ingen rimlig mening kunnat fås fram ur den, har kommissionen sökt återställa den efter bästa vetenskapliga förstånd och samvete**.”³ När man vet Personnes inställning, så får den som älskar Guds Ord inte något större förtroende för Personnes ”vetenskapliga förstånd och samvete.”

I en debattartikel i Vårt Land fredagen den 4 september 1908, försvarar Personne varför de har förändrat Messiasprofetian i 1 Mos 49:10 till följande: ”*Spiran skall icke vika ifrån Juda icke härskarestafven ifrån hans fötter, till dess han kommer till Silo*” I 1878 års översättning stod det ”*Spiran skall icke vika ifrån Juda eller härskarestafven ifrån hans fötter, till dess Fridsfursten kommer*,” Personne hävdar att de gjort

¹ (Erik Stave Anmärkningar till bibelkommissionens öfversättning af Gamla testamentet enligt normalupplagan af år 1904, särtryck ur Bibelforskaren 1906 sid 14) ² (SOU 1974:33 sid 42) ³ (SOU 1974:33 sid 44)

rätt, trots att bibelkommissionen fick mycket kritik även ifrån prästerligt håll, för denna förändring. Personne erkänner att man ur språkligt-mekaniskt synpunkt kunde skrivit ”till dess Silo kommer” men då blev det ingen riktig översättning, då skulle man överlåta åt **uttolkare att tyda vad Silo betyder**, med risk att de skulle hävda den gamla uppfattningen att **Silo betyder Fridsfursten** eller **Hjälten**. Personne ville inte att sådana **godtyckliga förklaringar skulle förekomma**, utan föredrog istället ”till dess han kommer till Silo”. Detta bibelställe plus tre till fyra ställen ytterligare med Messiasprofetior hade 1917 års bibelkommission låtit gå förlorat, trots mycket kritik från bl a präster i Svenska kyrkan!

Valdemar Rudin

Valdemar Rudin, teolog och exegetikprofessor i Uppsala. Vid tillträdet till professuren, skrev han

programskriften ”Den gudomliga uppenbarelsens förnedringsgestalt i den heliga skrift”. I denna skrift **bröt Rudin med den gamla inspirationsläran** (inspiration = gudomlig ingivelse) och blev en av målsmännen för en moderat frisinnad riktning inom teologin.¹ Vid Svenska Bibelsällskapets årsmöte 1893 sade han följande: ”Det finns en hel rad av både föregångare och efterföljare till denne Mänskoson, som alla vandrat förnedringens väg. Bland dessa är den heliga Skrift, som kyrkan alltid har hållit som Guds ord. Men på vad sätt eller till vilken grad kan Skriften kallas ett Guds ord? **Skriften har nämligen tillkommit på ett vanligt, mänskligt sätt.** Ja, för ett mera väpnat öga kan det icke bliva födolt, att skriften t o m har sina **påtagliga** eller åtminstone sannolika **brister.**”²

Prof. Rudin ansåg att texten i GT, **genom många avskrivares händer hunnit bli ganska vanställd**, siffertalen i GT ofta företer stora svårigheter beroende på **en fördärvad text**, samt att kapitlen **40-66 i Jesaja** har en **annan författare.**² År 1898 skrev Rudin, inför kommande kyrkomöte där de skulle behandla bibelöversättningsfrågan, ett utlåtande i skriftlig form enligt följande: ”Kommissionen har följaktligen, ehuru väl **medveten om den masoretiska textens brister**, nästan ute-

slutande hållit sig till denna, och i det stora hela till konsonanttexten. De små textändringar, som framkallats av en alldeles tvingande nödvändighet, särskilt i Hesekiel, utgör följaktligen ett ringa fåtal.”³ **Sålunda erkänner även Rudin att man frångått det masoretiska texten vid ett fåtal ställen** och att den masoretiska texten innehåller brister. När det gällde överskrifterna i Bibeln, som Luther en gång satte dit och som gav en bra vägledning vad det handlar om, t.ex. psalmöverskrifterna om Kristus, så visar dessa enligt Rudin på en ”barnlig naivitet.” Rudin och hans två kollegor i bibelkommissionen tog bort många överskrifter om Kristus och ersatte dem med annat, enbart i Psaltaren 22 stycken.

Några synpunkter på 1917 års kyrkobilbel och dess ledamöter

P. Waldenström

Inför kyrkomötet 1915 inkom lektor P. Waldenström till bibelkommissionen med en anmärkningsbok med förslag på ändringar. Av alla dessa anmärkningar lyssnade bibelkommissionen inte till en enda, enligt Personnes eget uttalande vid kyrkomötet 1915. Waldenström skrev flera artiklar år 1915 i Svenska Morgonbladet där han framförde sin kritik av den översättning som kom att ligga till grund för 1917 års kyrkobilbel, varifrån vi hämtar följande citat: ”Vad den svenska kristenheten behöver, det är alls icke en bibel såsom prov på akademiskt skriftspråk eller såsom prov på översättarens förmåga att i omskrivningar svarva till granna fraser. Det är icke heller en bibel, som utan avseende på grundtextens ord gör till sin uppgift att stödja en viss allmänt antagen teologi. Det är icke heller en bibel, vars författare på skolmästarmanér giver sig till att i apostlarnas skrifter” - ”**korrigera ord och uttryck** som synas översättarna mindre väl valda, eller satser och periodbyggnader, där dessa icke överensstämmer med allmänt antagna grammatikaliska och syntaxiska regler. Nej, vad den svenska kristenheten behöver, det är att få bibeln på svenska, just vad professor Tegnér föraktligt kallar ”den närmast liggande gottköps-

¹(Nordisk Familjeordbok, tredje uppl. 1925)

²(Svenska Bibelsällskapets årskrönika 1893 sid 2-50)

³(SOU 1974:33 sid 43)

översättningen”, en översättning på det språk, som verkligen talas av svenska folket samt så nära och okonstlat som möjligt återger det bibliska uttryckets innehåll och form. Men det är just, vad bibelkommissionen enligt professor Tegnér nyss citerade ord, med flit undvikit att giva.”

”Luther berättar, att han och Melancton plögade under arbetet med sin översättning av den Heliga Skrift gå ut på torget och höra, huru folket talade för att kunna giva tyska folket en verkligen tysk bibel. Vår bibelkommission har gått tillväga på alldeles motsatt sätt. För henne har vår nuvarande översättning varit alldeles för enkel bondsvenska, eller vad professor Tegnér föraktligt kallat ”den närmast liggande gottköpsöversättningen”! I stället bjuder nu kommissionen på en mera s.k. ”klassisk” svenska i gustavianska tidevarvets stil. Hon liknar den pedantiske skolmästaren, som rättar skolpojkar krieböcker och gör allehanda omskrivningar för att få apostlarnas ord till att låta bättre och finare. Ingen svensk författare med aktning för sig själv skulle tåla att man så behandlade hans skrifter, som kommissionen nu behandlat de nytestamentliga.”

”Lika bakvänd är översättningen av 2 Kor. 6:14, Paulus förmanar där de troende att ”icke träda i främmande ok med de otrogna”. Kunde nu icke detta få stå så? Nej, det vore ju bara den där närmast liggande gottköpsöversättningen, som bibelkommissionen är så rädd för. Därför måste det omskrivas så här: ”Gån icke i ok tillsammans med dem, som icke tro. Det bleve **omaka par**”! Det är dessa sista ord, som väl skola utgöra det riktigt fina, det riktigt akademiska sättet att återgiva uttrycket ”främmande ok”!

”I Rom. 11:14 säger Paulus: ”Dem som äro mitt kött”. bibelkommissionen tror sig naturligtvis ”förbättra” uttrycket, när hon skriver ”kött och blod”. I samma kapitel versen 18 skriver Paulus: ”Om du förhäver dig”. bibelkommissionen ”förbättrar” (!) med att skriva ”Om du **skulle vilja** förhäva dig”. I rom. 14:22 säger Paulus: ”Salig är den, som icke dömer sig själv”. bibelkommissionen skriver ”som icke **måste** döma sig själv”. På det där viset petar bibelkommissionen ständigt och jämt i texten. Många skola säkerligen säga, att det där är ju alltsammans bara småsaker, som man icke bör göra affär av. Men det är ingen småsak, att man låter aposteln tala som han har gjort. Sådant där fusk - låt vara i det lilla - försvagar tilli-

ten till översättningen i det, som är större. **Hon är ingen trogen översättning.** Och noggrann trohet även i det lilla är dock det första och största krav man skulle hava på henne.”

Erik Stave

Erik Stave, exegetikprofessor i Uppsala, skrev i sin skrift *Anmärkingar till Bibelkommissionens öfversättning af Gamla Testamentet enligt normalupplagan af år 1904*, särtryck ur *Bibelforskaren* 1906, sid 12-13 följande: ”I sitt av oss förut citerade kyrkomötesanförande hänvisar prof. Tegnér dem, som beklagat bibelkommissionens kritiska ställning till vissa bibelställen, till ett betydelsefullt ord av Job (13), enligt bibelkommissionens översättning så lydande: ’skolen I visa eder partiska mot Gud eller göra eder till advokater för honom? Icke kan sådant ändas väl, när han håller räfst med eder?’ Just detta samma ord ha vi i vårt stilla sinne ofta tänkt på, då vi på flera ställen iakttagit bibelkommissionens försök att bemantla textens sammansatta beskaffenhet, utjämna de olika källorna med att **sticka in ett och annat ord i översättningen, som ej finnes i grundtexten**, eller såsom här **förlägga en handling till det förflutna, som enligt grundtexten hör till framtiden**. Vi hava i det följande naturligtvis icke kunnat påpeka alla de fall, där bibelkommissionen på ett eller annat sätt sålunda **sökt hjälpa upp texten**, så att dess sömmar och egendomligheter ej må synas inför den svenske läsarens ögon; utan måst nöja oss med några exempel. För oss te sig **sådana försök att förbättra bibeln såsom uttryck av brist på tro och förtröstan till Gud, liksom om han vore i behov av människohjäl**p för att hans eget verk, bibeln, ej må taga sig för snöpligt ut i sin verkliga dräkt!”

”Men bibelkommissionen kan ock i sin översättning förhålla sig på ett sådant sätt till grundtexten, att det för granskaren blir **ovisst vilken textform den valt**, om den icke möjligen, helt enkelt för att slippa taga parti för eller emot den masoretiska texten, **format sin översättning så, att den varken är en översättning av den av de judiske lärde sanktionerade texten, eller av den av de gamla översättningarna förutsatta texten utan av någon annan**, som bibelkommissionens

kunnige män bildat sig på egen fri hand utan allt slags stöd i den historiska traditionen. (sid 12-13)

A. Kolmodin: Professor inom den nytestamentliga exegetiken och nytestamentliga språkvetenskapen i Uppsala.

Följande upplysningar är hämtade från prästerliga ledamöternas betänkande nr 8 sid 20-24. Det fanns inget kyrkomötesbeslut att 1883 års översättning skulle göras om. Den var redan godkänd och skulle användas som normalupplaga fram tills Gamla Testamentet blev klart. Något kyrkomöte som gav bibelkommissionen rätt att helt omgestalta Nya Testamentet fanns inte, utan de skulle bara justera en del ställen så att enhet och överensstämmelse skulle vinnas mellan Gamla Testamentet och Nya Testamentet. Men vid kyrkomötet 1908 erkände professor Tegnér öppet: ”I mångt och mycket innebär **vår översättning ett nedbrytande** av det verk, han (biskop Johansson) utfört genom **översättningen av 1883**. (Bakom denna översättning fanns även 1878 års bibelkommission). Bibelkommissionens egen uppfattning av sin uppgift beträffande översättningen av Nya Testamentet fick de kyrkomötet 1908 att godkänna. Därmed blev det gamla kyrkomötesbeslutet från 1883 upprivet. Kännetecknande för hur arbetet med översättningen, var den otillräckliga tid som blev given dem som skulle granska arbetet. I de sista dagarna av 1907 var bibelkommissionens provöversättning av Nya Testamentet klart, och hösten 1908 skulle kyrkomötet sammanträda. I maj 1915 var den reviderade översättningen klar och den kunde inte skickas ut till vederbörande myndigheter för granskning p.g.a. den korta tid som återstod till kyrkomötet i november samma år. Den viktiga bibelöversättningsfrågan befann sig sålunda i det läget, att kyrkomötet skulle fatta beslut i den utan tillgång till den förberedande nödvändiga granskningen av vederbörande myndigheter. Kolmodin föreslår med tanke på det starka motstånd den nya översättningen har fått och att berörda myndigheter inte fått möjlighet att avge sitt utlåtande, att den nya översättningen får tillåtelse av kyrkomötet att fritt få användas vid den offentliga undervisningen, och vänta med ett definitivt beslut om en kyrkobibel. På så sätt skulle de teologiska fakulteterna och domkapitlen få möjlighet att avge sitt utlåtande. Kolmodin kände till att en av bibelkommissionens medlemmar låtit förstå att de inte på något sätt skulle

kunna befatta sig med en förnyad granskning av översättningen. Till svar på detta föreslår Kolmodin att det inte behöver finnas en bibelkommission som fungerar vidare. Utan de granskningsutlåtanden som kommer in från vederbörande myndigheter kunde överlämnas till nästkommande kyrkomöte. Vid detta kyrkomöte skulle en sakkunnig nämnd underkasta översättningen en slutlig granskning. Att fatta ett beslut i närvarande situation ansåg Kolmodin vara omöjligt. Faran, enligt Kolmodin, ligger inte i dröjsmål, utan i ett förhastat beslut. Den prästerliga avdelningens och kyrkomötets majoritet valde att inte lyssna till Kolmodins förslag.

Präster och lärare inom Svenska kyrkan

Till Konungen inkom en skrivelse från präster och lärare inom Svenska kyrkan inför Kyrkomötet där man skulle godkänna provöversättning 1903 av Gamla Testamentet och 1907 av Nya Testamentet. De skriver följande: ”Då det är fråga om en bibelöversättning åt ett folk, som ägt Bibeln i nära 400 år, bör man vara försiktig med införande av nyheter. Framför allt i bibelställen av större vikt, som växt sig fast i församlingens hjärta, bör man ändra endast på ostridigt bindande grunder.” ”Den nu framlagda översättningen torde mera än någon föregående avvika från vår gamla Bibel och vara, icke en revision av denna såsom den skulle vara, utan en fullständigt ny översättning. **I sin översättning av Gamla Testamentet har bibelkommissionen återgivit viktiga bibelställen så, att Messiasbilden, som Kristi församling alltid skådat den, gjorts oigenkännlig.** Så t.ex. i 1 Mos. 49:10, Es. 4:2, 7:14, Dan. 9:24-26 m. fl. På icke få ställen har Kommissionen genom **insättande av ord, som icke finnas i originalet**, låtit sin uppfattning skymta fram av ställets författande i långt senare tid än församlingen hittills antagit och även delvis i bibelstället själv anges, t.ex. Ps. 23:6 ”Jag skall **åter** få bo i Herrens hus; m.fl.” ”De överskrifter, som våra reformatorer efter Luthers föredöme givit åt kapitel av profetiskt innehåll, har ändrats av bibelkommissionen, varigenom det för bibelns läsare **ofta nog fördöljes**, att dessa talar om den **kommande Messias**. Bibelkommissionens översättning av Nya testamentet är om möjligt ännu mera avvikande från vår Kyrkobibels. Med förunderlig säkerhet har Kommissionen **dristat sig till att bortskära icke få verser, som tillhört vår Bibel**, så länge den

funnits till i svensk dräkt,” ..”I underdånighet våga därför undertecknade, präster och lärare inom Svenska kyrkan, anhålla, det Eders Kungl. Maj:t icke måtte godkänna provöversättningen av år 1903 av Gamla Testamentet och av år 1907 av Nya testamentet såsom Svenska kyrkans Bibel. Däremot dristar vi underdånigast hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes, efter Kyrkomötets event. förslag, utse en **Granskningsnämnd.**”¹ Någon granskningsnämnd blev aldrig tillsatt, och de bibelställen som blev omnämnda ändrades inte av bibelkommissionen.

Svenska Baptistmissionen

En annan skrivelse inkom till Konungen i juli 1909 från Sällskapet Svenska Baptistmissionen, en sammanlutning av samtliga baptistförsamlingar i Sverige. De tar i skrivelsen upp tre saker där man önskar ändring i provöversättningen av Nya Testamentet. Det gäller uttrycket **döpa med**, som istället bör vara **döpa i**, för det andra översättningen av Matt. 28:19 och för det tredje ordet **bättring**. Citat: ”**Bättring eller sinnesändring?** Vare sig en präst eller en frikyrklig predikant, som något känner till den grekiska texten, predikar över ett bibelställe, i vilket ettdera av dessa ord förekommer, så får man i regel höra predikanten meddela folket den upplysningen, att ordet egentligen betyder **ändra sinne**. Ej heller kan man gärna få fram den underliggande sanningen, med mindre man utgår ifrån detta begrepp. Det kan dock icke vara gagneligt att bibehålla uttryck i översättningen, som ordets förkunnare ständigt måste korrigera inför offentligheten. Fördenskull tillåta vi oss hemställa till bibelkommissionen, att den i översättningen måtte utbyta ordet **bättring** emot **sinnesändring** och uttrycket **göra bättring** emot **ändra sinne.**” Ordet bättring eller göra bättring blev inte ändrat av bibelkommissionen.

Kyrkomötet 1915

Nathan Söderblom

Nathan Söderblom tillsätts som ärkebiskop

Kyrkomötena 1903 och 1908 hade behandlat den nya bibelöversättningen utan att den

blev godkänd. Ordförande vid båda dessa kyrkomöten var ärkebiskop Ekman. Han var doctent i exegetik och var ordförande i den rådgivande granskningsnämnden av bibelarbetet. Men år 1913 dog Ekman och på våren 1914 valdes trots **motstånd från konservativt kyrkligt håll** Nathan Söderblom till ärkebiskop den 20 maj 1914. I november samma år **innan den senaste reviderade versionen av bibelöversättningen var klar**, var Sveriges biskopar samlade i Uppsala tillsammans med ärkebiskopen, och bibelfrågan blev då behandlad. Enligt professor Stave, bestämde man sig då enhälligt för att den nya bibelöversättningen skulle godkännas vid nästa års kyrkomöte. Ett undantag var biskop Rodhe, som reserverade sig. De önskade komma ur den **förfärliga villervalla** som rådde på bibelfronten. Stor betydelse hade det säkert också att Sverige fått en **ny ärkebiskop**. Söderblom var anhängare av den **nya** historiska bibeluppfattningen och med en förening av religiös optimism och **vetenskaplig hänförelse** hävdade han den fria och obundna forskningens betydelse för kyrkan. Hans måhända mest bekanta verk, ”Gudstrons uppkomst” söker visa hur **gudstron framvuxit ur primitiva religionsformer**. Hans insats i den **ekumeniska** rörelsen gjorde honom till en **protestantisk kyrkofurste** och fäste världens uppmärksamhet vid hans person. Han ordnade även en stor ekumenisk konferens där evangeliska och ortodoxa (grekisk katolska) kyrkosamfund deltog.² Söderblom delade teologen Ritschls teologi att **Kristus var en människa, icke Guds evige Son**. Ritschl ansåg, i likhet med många andra 1800-talsteologer, att **Nya Testamentet sådant det nu föreligger** ger oss **en falsk bild av Jesus**. Söderblom hade en uppfattning om undret som leder till att han utesluter sådana under som t.ex. **Jesu födelse av jungfru** och hans lekamliga **uppståndelse från de döda**. När Söderblom lärde känna den radikala bibelkritiken vid Uppsala universitet medförde detta först en svår kris i hans liv. Det som närmast vållade denna kris var tysken Julius Wellhausen. Hans teori beträffande Gamla Testamentet, var att **profeterna uppträtt först** och att lagstiftningen i **Moseböckerna tillkommit efteråt**. Wellhausen hade ingen plats för en övernaturlig uppenbarelse, under eller framtidsförutsägelse. Efter en svår inre kamp ansåg sig Söderblom nödsakad att **acceptera** Wellhausens syn på Gamla Testamentet.³

¹ (Skrivelse som finns arkiverad hos riksarkivet ÄK 830) ² (Nordisk Familjebok, band 18 spalt 1194 och band 12 415-417) ³ (Söderblom, Påven och det stora avfallet, sid 169-179, av David Hedegård)

Bibelnämnden

Med hänsyn till de svårigheter som förelåg med den nya översättningen tillsattes en bibelnämnd, bland de prästerliga ledamöterna bestående av biskoparna Rodhe, Lindström och Personne samt professor Stave och domprosten Söderlind. Biskop Personne arbetade med själva översättningen och biskop Lindström var med i en rådgivande nämnd, som skulle ge råd till bibelkommissionen angående översättningsarbetet. När den nya översättningen skulle godkännas var det därför lätt att förutse att biskoparna Personne och Lindström röstade ja. Biskop Rodhe slöt sig till Staves sida och röstade nej. Tungan på vågen blev domprosten Söderlind, som röstade ja, vilket han fick mycket biskopligt beröm för. Med **endast en rösts övervikt godkändes** den nya översättningen av bibelnämnden! Orsaken till att professor Stave och biskop Rodhe röstade nej var att de haft en mycket begränsad tid till sitt förfogande som inneburet att de inte hann att noggrant pröva många av de ändringsförslag som godkänts av bibelnämnden. Dessutom ansåg de att Nya Testamentet var i behov av en revidering för att få bort profana och vardagliga uttryck och parafraaser (tillägg av ord och uttryck för att göra texten tydligare) samt ta tillvara Karl XII:s mera högtidliga, värdiga och kärnfulla språk.¹

Till slut var det dags för kyrkomötet i november 1915 där man antingen skulle godkänna bibelkommissionens förslag eller yrka på avslag och ny revision. Diskussionernas vågor gick höga och debatten varade i nio timmar! Några citat ifrån mötet hämtat ur Stockholms Dagblad söndagen den 14 november 1915:

Hr Hellberg. ”Skall ny kyrkobibel bli till välsignelse, måste den mötas av förtroende i församlingarna. Man har ju velat se, om översättningen skulle vinna detta förtroende - den har inte gjort det. **Det blir en storm i de djupa leden om översättningen auktoriseras.**”.. ”Skall nu kyrkomötet avsätta den gamla kyrkobibeln, som har Luthers auktoritet? En god bibelöversättning är en Guds gåva. Om man nu **tvunge den nya på församlingarna** med avsättande av den gamla, vore detta illa gjort. Yrkade bifall till reservationen.” (dvs Hr Hellberg ville inte att bibelkommissionens översättning skulle bli godkänd)

Hr Söderlind: ”Man klandrade 1883 års översättning för dess **alltför slaviska grundtexttolkning**, men nu prisas den såsom mönstret för kyrkospråk.”.. ”Den nya översättningen är inte fullkomlig, men skall vi vänta tills vi får en sådan, få vi **vänta i tidsåldrars tidsåldrar. Förvirringen i bibeleditioner** kan inte få fortfara längre - det är absolut omöjligt. Man vill uppskjuta antagandet av en kyrkobibel till jubelåret 1917. Men tänk om man **inte då blir ense** - hur går det då med jubelklängen?” Yrkade på att den nya bibelöversättningen skulle bli godkänd.

Biskop Lindström: ”Jag är övertygad om att lek-männen kan hysa förtroende för översättningen. Och vad det formellt språkliga beträffar, så kan det väl icke förnekas att förslaget utarbetats av verkliga **språkkonstnärer**. Ju oftare man läser översättningen, dess mera får den makt över läsaren. Man längtar nu att **komma ifrån den förfärliga förvirring som råder**, och jag vill livligt önska att det föreliggande förslaget måtte bifallas. Blir det ett fortsatt revisionsarbete, beklagar jag de män, som skall upptaga detta.”

Hr v. Sydow: ”Betänksamhet och övervägande har sin tid. **Den tiden har vi haft. Nu är beslutets och handlingens tid inne.**” Yrkade på att den nya bibelöversättningen skulle bli godkänd.

Följande information och citat är hämtat ifrån Kyrkomötesprotokollet 1915:

Hr Hellberg. Inför kyrkomötet hade herr Hellberg skrivit en motion där han föreslog en varsam revidering av Karl XII:s Kyrkobibel, där stavningen skulle moderniseras, och de ord och uttryck som kommit ur bruk utbyttes mot mer lämpliga samt att Luthers företal och rubriker skulle få stå oförändrade utom vad språkform och stavning beträffade. Bakom denna motion fanns 29534 kyrkofolk, som yrkade bifall till Hellbergs motion. Dessutom kom det ett telegram under kyrkomötet från missionsällskapet Bibeltrogna Vänner med ett medlemstal på 10 000 personer tillhörande Svenska kyrkan, som enhälligt stödde Hellbergs motion, samt från 8 församlingar inom Svenska kyrkan. En allmogeman skrev till Hellberg, som var med när församlingen tillfrågades om församlingen ville behålla sin gamla bibel och instämma i

¹(Kyrkomötesprotokollet 1915)

herr Hellbergs motion, bröt det loss: ”ett så starkt i korus ekande ja att jag aldrig bevittnat något dyligt; det var överväldigande, hänförande.” På kyrkomötet upplyste herr Hellberg att orden Kristus eller Messias i Psaltaren förekommer i 22 överskrifter, som av bibelkommission tagits bort i deras översättning. Detta väcker undran bland kyrkofolket och Hellberg undrar varför har detta skett? Har Luther som satte dit överskrifterna misstagit sig? Vidare uppmärksammar Hellberg Ps. 8:6 där bibelkommissionen har förändrat versen till följande: ”**Dock gjorde Du Honom nästan till ett gudaväsen,**” vilket **gäller Herren Kristus själv**. Vad skall folket i församlingen tänka när de får se detta i sin nya kyrkobibel? För några dagar sedan fick han ett brev från en man som var bekymrad över den nya bibelöversättningen, citat: ”Vår behållning av den nya bibelöversättningen är den, att Luther måste ha varit irrlärlig och förfalskat Guds Ord. Han måste hava översatt förskräckligen galet, då knappast något ord eller mening i hans Bibel fått stå oförändrat.”

Biskop Rodhe: Vad, som framför allt måste väcka stora betänkligheter är den tolkning man givit åt flera messianska ställen i Gamla Testamentet. Här liksom vid en del andra ställen kan man icke annat än stå undrande och önskan, att ny omprövning måtte kunna återgiva oss mycket av vad som blivit borttaget och som man icke vill gå miste om.” Rodhe finner det mycket beklagligt och beklämmande att många överskrifter i Gamla Testamentet som handlar om Kristus tagits bort, så att istället för att ge ledning åt läsaren är direkt missvisande istället. ”Översättningen har av bibelkommissionen blivit utförd med ganska stor hänsynslöshet gent emot den gamla översättningen. Här visar det sig att kommissionen alldeles brutit med traditionen, brutit med uppbyggelse-litteraturen, brutit också med Luther.” Vidare anser Rodhe att bibelkommissionen gått längre än vad som var nödvändigt för att vinna tydlighet genom att på många ställen använda sig av parafrafer. Yrkade på att bibelöversättningen inte skulle godkännas utan på fortsatt revision.

Professor Stave: ”Man borde ha rätt att vänta, att när en sådan fråga skall avgöras, avgörandet skall ske efter grunder, som passar till den viktiga sakens innebörd; men det ledsamma är, att även i

en sådan sak avgörandet skall bli en **pjäs i ett kyrkopolitiskt spel...** Frågan gäller, huruvida en **kyrkofurstlig vilja** (förmodligen menar han ärkebiskop Nathan Söderblom) skall få bestämma avgörandet även i denna sak,” (dvs bibelöversättningens godkännande). Stave fortsätter: ”om bibelkommissionen icke nu **får sin vilja fram, så vacklar grunden för hela dess verk**. Ja, i en sådan situation är det bra att ha en kraftig kyrkofurstlig vilja,” Stave upplyser vidare att ett år innan kyrkomötet och **innan någon ännu fått se den sista gestaltningen av bibelkommissionens bibeltext** var alla Sveriges biskopar samlade i Uppsala och då blev bibelfrågan behandlad. Enligt Stave **avgjordes frågan redan där**. Biskoparna har, med undantag av biskop Rodhe med ett ord beslutat, ”att det skröpliga människoverket skall upphöjas till en ofelbar värdighet.” (Biskop Ullman var förhindrad att delta i biskopsmötet och röstade vid kyrkomötet nej till den nya översättningen, övriga biskopar röstade enhälligt ja). Stave reagerar starkt emot att denna mycket bristfälliga översättning skall påtvingas kyrkans folk, när så många är emot. Istället bör den ges ut som en översättning som fritt får användas av de som så önskar. Vidare upplyser Stave om att bibelkommissionen vid sin sida inte hade en granskningsnämnd utan en rådgivande nämnd, där bland annat ärkebiskop Ekman och biskop Lindström ingick. Men **granska bibelkommissionen fick dessa inte göra**, inte ens ärkebiskop Ekman, som dock hade exegetiken till sitt fack, då han var professor, med förklaring att **allt var i överensstämmelse med vetenskapens krav**. Stave kritiserar vidare att bibelkommissionen använder sig av så många parafrafer, dvs. tillägg av ord och uttryck som **saknas i grundtexten**, vilket kan ge felaktiga tolkningar på vissa ställen. I kyrkomötet hade en annan fråga debatterats där valet stod mellan det heliga och det profana och alla hade röstat för det heliga. Men när frågan förbereddes innan hade lagberedningen valt det profana med stöd av den vetenskapliga auktoriteten E. Tegnér, enligt Stave. (Detta förklarar kritiken att bibelöversättningen använder ett alltför profant språk, för i valet mellan det heliga och profana valde Tegnér ibland uppenbarligen det profana). Stave yrkade att bibelkommissionens översättning inte skulle godkännas som kyrkobibel, utan yrkade på ny revision. Bakom Staves avslag stod förutom Stave,

sex representanter för semitisk och grekisk filologi och exegetik i Uppsala.

Herr Rexius: Det vore inte mycket begärt att församlingar fick Bibeln i en dräkt, där den så mycket som möjligt och inte så litet som möjligt var igenkännlig för dem. ”Det är vanskligt att **utdöma ett bibelställe såsom oäkta därför att det saknas i flera viktiga textkällor, ty nya lika viktiga textkällor kan ännu upptäckas, och enligt dem kan stället befinnas vara äkta.** Man fordrar vidare med skäl, att översättningen bör låta de heliga författarna få tala och återgiva vad de sagt, utan att i texten inlägga någon förklarande omskrivning.” Yrkar på fortsatt revision och att den nuvarande översättningen inte godkännes.

Herr Ekström: Reagerar på den nya översättningens ordrikedom, parafrafer. Han tar ett exempel från Matteus evangelium 2 kap och vers 16. Den grekiska grundtexten har 8 ord, 1883 års översättning har 11 ord, Luther har 12 ord, den franska har 10 ord, den engelska översättningen har 13 ord, men den nya översättningen har 17 ord! ”Men oavsett försämringen på många ställen av 1883 års översättning genom överflödet på ord, så möter här ofta en översättning, som **står i strid mot grundtexten själv**, under det att 1883 års översättning överensstämmer med grundtexten... Blir det fråga om auktoritet - och det är ju auktoriteten som nu skall tvinga kyrkomötet att antaga denna översättning såsom kyrkobibel - då kanske också, att det ändå kunde vara skäl att besinna att denna översättning **saknar auktoriteten** av de teologiska vetenskapsmännen vid rikets främsta universitet...**Lika litet** som den kan stödja sig på **vetenskapens auktoritet**, lika litet kan den åberopa sig på **kyrkofolkets kärlek**... Till sist vill jag säga, att när man tager denna sak på allvar, så vederlägger man icke genom förlöjligande åtbörder och minspel. Därtill är detta område alltför allvarligt, och bättre skäl får man nog komma med.” Yrkar på att den föreliggande översättningen inte blir godkänd som kyrkobibel.

Biskop Billing: ”De anmärkningar, som här framkommit, har till sin största och sin huvudsakliga del fäst sig vid själva det svenska språket uti den föreliggande bibelöversättningen. - Man har sagt, att språket är vardagligt, att det är banalt, att det

är profant m.m. - vad menas med det sagda? Varför kallas språket banalt, varför kallas det profant? Jag är viss om att svar på den frågan icke kan givas så vitt man icke vill svara så: Det är banalt, det förekommer mig vara profant, därför att det skiljer sig så starkt från den gamla bibelns språk. Därtill vill jag då säga, att det kommer att förekomma läsaren banalt, profant och vardagligt ända tills det blivit helgat och invigt genom ett långvarigt bruk i hem och i gudstjänst.” Billing ser en stor fara i att inte nu godkänna bibelöversättningen. Det skulle innebära ett upprivande av hela arbetet, eftersom nya personer måste ta vid och fortsätta arbetet. Yrkar på att den föreliggande översättningen skall godkännas.

Herr Lundström: Ansåg att de invändningar som framställt av representanter för den semitiska språkvetenskapen och den nytestamentliga exegetiken vid Uppsala universitet är så pass allvarsamma och väga så tungt att han inte vågade bidra med sin röst att den föreliggande översättningen skulle antagas som kyrkobibel. Dessutom påminner han att det förekommit tryckfel i förteckningen över ändringsförslag, som senast idag har uppmärksamrats, och tycker inte att kyrkomötet behöver ha sådan brådska att godkänna bibelöversättningen. Lundström kunde sålunda inte yrka på ett godkännande av bibelöversättningen, utan yrkade på fortsatt revision.

Herr von Berger: Inleder sitt tal med att kommentera Staves anförande, att han inte tidigare på kyrkomötena hört något liknande anförande med undantag av herr Waldenström. Han konstaterar att det finns mångfaldiga bevis på den kärlek som finns ute i landet till den gamla bibeln och att det finns vissa som i sin enkla fromhet uttrycker sin oro för att med den nya översättningen skall Guds rena ord tagas ifrån dem och ersättas med ett förfalskat. ”Det var en gammal gumma, som vid ett tillfälle frågade en biskop: Herr biskop, det finnes väl icke någon annan grundtext än Karl XII:s bibel? En gammal man, som tillfrågades, varför han gått i båda gudstjänsterna i ett pastorat med två församlingar svarade: Jo, den främmande prästen var värd att höra. Varför det? Jo, sade han, han läste Guds ord. Vad menar ni med det? Jo, han läste bibeln. Ja, det förekommer väl alltid i våra kyrkor. Nej, sade han, det gör det icke, ty vår präst

läser den nya bibelöversättningen, och Gud har sagt, att den, som förändrar något i Hans ord, som tager något därifrån eller lägger något därtill, han är förbannad. Lyckliga naivitet! De, som icke fått den, få nog bruka sina gåvor i annan riktning, och väl är det." Yrkade på att den nya översättningen skulle bli godkänd som kyrkobibel.

Herr Söderlind: Efter min mening är således bibelfrågans läge sådant, att antingen löses den nu, eller kommer den kanske aldrig till någon verklig lösning. Därför är jag för min del så utomordentligt ivrig för att avgörandet sker nu. Den föreliggande bibelöversättningen är icke fullkomlig; det ser jag lika väl som någon annan. Men skall vi vänta - till dess vi får en fullkomlig översättning, får vi vänta i alla tidsåldrars tidsåldrar... Bibelöversättningsfrågan står för mig alldeles klar: Nu eller aldrig kommer lösningen." Yrkade på att den nya översättningen skulle bli godkänd.

Herr Pfannenstill: Yrkade på att den nya bibelöversättningen skulle bli godkänd, men ville att bibelkommissionen skulle ändra på messiasprofetian (Silo) i 1 Mos. 49:10 samt att en del rubriker på andra messianska ställen skulle återinföras. Bibelkommission lyssnade inte till herr Pfannenstill, trots att han i övrigt var positiv till bibelöversättningen.

Herr Sjöberg: Ansåg att vissa messianska ställen i Gamla Testamentet inte hade tolkats rätt och att överskrifterna speciellt i Psaltaren, skulle i någon form antyda dess messianska karaktär. Dessutom ansåg han att man måste ta någon hänsyn till professor Staves reservation och åtskilliga vetenskapsmän vid Uppsala universitet som uppträtt mot den föreliggande översättningen. "Det kan väl icke vara rimligt, att vi skall behandla dessa namn såsom bara luft, utan vi är skyldiga, menar jag, att lyssna till vad dessa män har att säga oss... det är för mycket vågat att mot vetenskapens män vid vårt gamla universitet gå till ett positivt beslut. Jag för min del vågar det åtminstone icke." Sjöberg undrade vidare varför föreliggande bibelöversättning inte blivit underställd de kyrkliga myndigheterna. Han skulle inte ha sagt något om bibelöversättningen hade lämnats till s.k. fritt bruk, "men när det är frågan om att fatta ett beslut med bindande kraft för århundraden, är det då rimligt

att man går - jag skulle vilja säga så ytterst lätt fram till sakens avgörande?" Sjöberg kunde inte godkänna den nya bibelöversättningen utan yrkade på fortsatt revision.

Herr biskop von Schéele: "Jag känner mig trängd både från höger och vänster. Å ena sidan kan jag icke neka, att här råder en sådan villervalla i avseende på bibelöversättningar, att behovet att få enighet till stånd är synnerligen stort. Å andra sidan är motståndet mot vad som nu bjudes så starkt, särskilt på den ort, som jag närmast företräder, att jag med oro ser framtiden till mötes ifall utan vidare godkännes såsom kyrkobibel det nu framlagda förslaget till bibelöversättning." Biskop von Schéele lutade åt att följa det gamla visdomsordet "under tvivelaktiga förhållanden bör man dröja med sitt handlande." Han hade funnit att han mest sympatiserade med sina två ämbetsbröder (biskop Rodhe och Ullman) och kände sig böjd åt att ansluta sig till nej-sidan. "Men böjelsen får man inte alltid följa, fortsatte von Schéele sitt anförande och med hänvisande till den **kristliga kärlekens princip** och önskemål om några små justeringar röstade han ja till den nya bibelöversättningen.

Greve Wachtmeister: Ansåg att biskop Rodhes och Staves reservation var ganska tilltalande och att rösta nej skulle även ge möjlighet att tillgodose herr Hellbergs motion. Men ett avslag nu och omarbetning av bibelöversättningen, så skulle inte en ny bibel kunna bli antagen som kyrkobibel inom en överskådlig framtid, enligt Wachtmeister. Man skulle då komma i ett upplösningstillstånd och till en babylonisk förbistring. Detta blev huvudanledningen till att han i huvudsak kunde godkänna förslaget och röstade ja till den nya bibelöversättningen.

Till slut var debatten slut. Frågan avgjordes genom dubbla voteringar. I den första omröstningen gällde det att antaga Hr Lindroths förslag, eller att antaga Thulins förslag samt Tigerschiölds förslag. Lindroths förslag segrade med 33 röster mot 25, vilket innebar att bibelöversättningen blev godkänd, fast med rättelser av de nödvändiga ändringar som bibelkommissionen finner behöver göras innan den nya normalupplagan ges ut, som bör vara färdigt före 1916 års utgång. I den slut-

liga rösträkningen segrade Lindroths **förslag med 48 röster mot 10** över biskop Rodhe och professor Staves avslag. Därmed hade en ny kyrkobibel blivit godkänd som skulle utges jubelåret 1917. Om domkapitlet så medgav fick församlingen använda Karl XII:s kyrkobibel i ytterligare 20 år, sedan var de tvungna att börja använda 1917 års översättning!

Ärkebiskop Nathan Söderbloms tal

I avslutningen talade Söderblom följande: ”Mina herrar! Att så långt det är möjligt göra den Heliga skrift begriplig och tillgänglig för det uppväxande släktet, lika väl som den varit det för flydda generationer, för lekmanen lika väl som för den teologiskt bildade, det utgör för en evangelisk kyrka en den allra angelägnaste plikt... **Evangelisk kristendom kan icke stanna vid någon Vulgata. Den protestantiska forskningens frihet, i förening med det nyssnämnda behovet, bringar å bane alltjämt nya tolkningsförsök och fynd, ökad klarhet och även nya sammanhängande översättningar.** För den ovärderliga minneskunskapen ur Skriften uppstår lätt förvirring och osäkerhet genom mängden av använda tolkningar. Utan att på något vis vilja eller kunna fastlåsa forskningen, som aldrig får bli ändgiltigt färdig med sitt oförtrutna och av inga främmande hänsyn hejdade sanningssökande, har därför 1915 års kyrkomöte med tacksamhet till officiellt erkännande anbefallt den sena frukten av många års redlig och sakkunnig möda. Då professor Esaias Tegnér i denna stund är hos oss närvarande, ber jag att få till honom frambära en vördnadsfull tacksägelse, i det jag och många med mig djupt känna, vilken betydelse hans livs förnämsta, nu fullbordade eller i det närmaste fullbordade kallelsegärning kommer att äga för kristendomen och bildningen i Sverige.”

Kommentar

Trots att det fanns en del som yrkade på avslag, däribland mycket insatta och kunniga personer, ville majoriteten av kyrkomötets ledamöter nu få en ny godkänd kyrkobibel. Den tegnérska bibelkommissionen hade dessutom satt en press på kyrkomötet, därigenom att de **inte under några omständigheter ämnade åta sig ytterligare en ny revision.** Dessutom var många nu trötta på betänksamhet, överväganden, förvirring med olika

bibelutgåvor osv. Nu var det beslutets och handlingens tid. Men man har all anledning att fråga sig om 1917 års översättning förtjänade mer att bli godkänd som kyrkobibel än 1878 års översättning? Med tanke på den strida ström av invändningar och reservationer som inkommit på den tegnérska bibelkommissionens arbete, borde en ytterligare revision tagit vid, på samma sätt som 1878 års översättning blev underkastad en revision. Revisionen av 1878 förvandlades dock till en nyöversättning. Men nu längtade flera med biskop Lindström i spetsen, efter att **få komma ur den förfärliga förvirring, som rådde.** Den tegnérska bibelkommissionens arbete blev godkänt och auktoriserat som en kyrkobibel.

Sammanfattning

Med detta forskningsarbete som härmed har presenterats, har vi önskat visa på skillnader mellan den bibelkommission som gav oss Gamla Testamentet enligt 1878 års översättning och 1917 års översättning. Med tanke på att det pågår bibelöversättningsarbete i dessa dagar, där man önskar revidera 1917 års översättning, när det gäller Gamla Testamentet, finner vi det angeläget att uppmärksamma alla bibeltroende kristna om de grundprinciper som ligger till grund för 1917 års översättning av GT och ge några upplysningar om vad de män trodde på som gav oss den översättningen samt deras motvilja mot messiasprofetior. Efter denna redogörelse kommer det att finnas en jämförelse mellan dessa två översättningar där det kommer att framgå med all önskvärd tydlighet att 1878 mer stämmer överens med Karl XII:s kyrkobibel än 1917 i synnerhet när det gäller messiasprofetior samt att 1878 varit mer trogen mot de grundsatser som bibelkommissionen hade att arbeta efter. Kritiken mot 1878 års bibelkommission var snarare av språklig art samt att de hade en **”alltför slavisk grundtexttolkning,”** (detta yttrades om Normalupplagen 1883, som 1878 års bibelkommission lade grunden till) emedan 1917 fick mest kritik för att de i alltför stor utsträckning avvikit ifrån grundtexten, att de inte följt de grundsatser som de själva hävdade att de följde samt att de fördunklade Messiasprofetior. Orsaken kan vara att den tegnérska bibelkommissionen övertog 1878 års bibelkommissions grundsatser och att deras uppgift från början var

att revidera översättningen av år 1878, men under arbetets gång förvandlades verket **från en revision till en nyöversättning**.¹

1878 års bibelkommission fick kritik för att de alltför slaviskt hållit sig till grundtexten och vi har inte hittat någon kritik någonstans att de skulle ha frångått den hebreiska grundtexten, utom när det gällde ordens vokalisering och användning av skiljetecken (när det gällde provöversättning 1868). Men 1917 års bibelkommission fick kritik för att den alltför mycket avvikit ifrån grundtexten, ibland direkt i strid med grundtexten själv, samt på dess försök att förbättra bibeln som bevisar deras ”brist på tro och förtröstan till Gud, som om han vore i behov av människohjälp.” (Erik Stave). Dessutom saknade 1917 års översättning stöd av de teologiska vetenskapsmännen vid rikets främsta universitet, Uppsala och en mycket stor skara kyrkofolk, ca 40 000 personer, inklusive Bibel-trogna Vänner sade nej till den nya översättningen.

1878 års bibelkommission fick beröm för sitt förfarande att ansluta sig så nära som möjligt till den gamla översättningen (D:r Warholm) emedan 1917 fick kritik för att den mera än någon föregående översättning avviker från vår gamla Bibel (Karl XII) och är icke en revision av denna såsom den skulle vara, utan en fullständigt ny översättning (Sv kyrkans präster). Enligt ordförklaringarna om Gamla Testamentets text i 1917 års bibelutgåva, står det att 1917 års översättning **på icke få ställen rätt mycket skiljer sig från vår gamla kyrkobibel** av år 1703, dvs Karl XII:s bibel.

1917 års översättning visar dessutom en stor motvilja mot **Messiasprofetior** i Gamla Testamentet, vilket bevisas av det enkla faktum att de inte ens kunnat låta överskrifterna i Gamla Testamentet vara, utan har bara i Psaltaren tagit bort Messias på 22 ställen! Vi måste också fråga oss vad de trodde om Kristus. Hade de samma tro som Viktor Rydberg som inte trodde på Kristi gudom? Vi har all anledning att undra eftersom de införde den helt nya och upprörande översättningen om Kristus i ps. 8:6 **"Dock gjorde du honom nästan till ett gudaväsen."** Vi kan också fråga oss vilken syn de hade på **Israel** om vi t.ex. läser och jämför 4 Mos. 23:9.

Herren säger i 1878 om **Israel** att de: **skall inte bli räknat** ibland hedningarna, medan 1917 sä-

ger att de: **icke anser sig likt** andra folkslag!!!

1878 års bibelkommission hade medlemmar som ansåg att **"uti Gamla Testamentet måste hvarje trogen översättning noga ansluta sig till vår vanliga text, (Karl XII) eller den s.k. masoretiska texten."** Det fanns inga invändningar mot den masoretiska grundtexten vid den tidpunkten, vilket underlättade arbetet. 1917 års bibelkommission ansåg också att man endast kunde konsekvent hålla sig till den masoretiska texten med vissa undantag enligt Personne och Rudin, men en granskning visar att **de inte på så få ställen avvek från den masoretiska texten** utan några principiella textkritiska överväganden.² **Någon förteckning över vilka dessa ställen var i Gamla Testamentet har aldrig presenterats!** Under tiden 1917 års bibelkommission arbetade hade den masoretiska grundtexten blivit en **brännande fråga**.³

1878 års bibelkommission kännetecknades av att försöka revidera den gamla svenska reformationsbibeln, med risk för att den fortfarande fick en alltför tysk prägel. Melin ansåg det vara mycket fel av tidigare bibelkommissioner att **försöka revidera den hebreiska grundtexten snarare än den svenska översättningen**. Men ledamöterna Personne och Rudin i 1917 års bibelkommission, erkände öppet att den hebreiska masoretiska grundtexten blivit fördärvad på vissa ställen, varför de såg som sin uppgift att **återställa den ursprungliga texten** på dessa ställen. På skolmästarmanér rättar de även apostlarnas skrifter i NT genom att korrigerar ord och uttryck som synas översättarna mindre väl valda, som bl a Waldenström har uppmärksammat. Kännetecknande är också det rika **tillägg** av ord och uttryck som förekommer i 1917 års översättning.

1878 års bibelkommission var enligt Torén tacksam över dem som följt bibelkommissionens arbete och som kommit in med synpunkter och slog fast följande: **Genom den mångsidiga och fulltoniga kritiken blir bibelöversättningen** inte en produkt av **några få personer**, utan en produkt som springer fram ur kyrkans eget sköte, ur församlingens eget hjärta.⁴ Vidare yttranden ger intryck av en bibelkommission som ville lyssna till den mångsidiga och fulltoniga kritiken för att översättningen skulle bli bra, genom att många fått vara med och påverka. 1917 års bibelkommission ger

¹ (SOU 1974:33 sid 41) ² (Harald Riesenfeld, Grundtexterna som underlag för de svenska översättningarna sid 135, Den Svenska Bibeln 450 år)

³ (Bo Johnson, Bibelns historia efter reformationen, sid 41, Den Svenska Bibeln 450 år) ⁴ (Ur 1878 års kyrkomötesprotokoll sid 100).

intryck av att sällan ta till sig den kritik som strömmade in, enligt Tegnérns eget uttalande från kyrkomötet 1903¹ så hade han inte funnit några väsentliga anmärkningar av filologisk natur **under de senaste sex åren**, och beträffande de anmärkningar som inkommit från nämnden bestående av prästerliga ledamöter, så hade alla blivit avvisade av den tegnérska bibelkommissionen, eftersom de kunnat bevisa att de haft den filologiska vetenskapen på sin sida. Erik Stave opponerade sig emot detta uttalande. Och man får intrycket av att den **tegnérska bibelöversättningen är en produkt av några få starkt dominerande ledamöter**. Självaste ärkebiskop Ekman, som var exeget, fick inte ens granska arbetet, utan bara komma med råd. Intrycket efter noggrann läsning är att bibelkommissionen snarare dominerade och styrde kyrkomötena än tvärtom. Tiden var dessutom så knapp från att en översättning var klar, till kyrkomötet, att de kyrkliga myndigheterna (de teologiska fakulteterna och domkapitlena) **som skulle granska arbetet inte fick tid till det**. Just knappheten med tid var också ett av huvudskälen till att biskop Rodhe och Stave yrkade på avslag.

Till sist vill vi hänvisa till bibelläraren som förr alltid svarade på Bibelfrågan i Hemmets Vän, **Stig Wikström** som ansåg **1878 års översättning vara bättre än 1917**.²

Tyvär är det så att 1917 års översättning trots alla dessa brister och uppenbara fel, fått bli **upphöjd till en kyrkobibel**, utan att många av de kännetecknen som hör till en auktoriserad kyrkobibel blivit uppfyllda. Det är denna översättning som har fått prägla svensk kristenhet under större delen av 1900-talet. Vi har anledning att ställa oss den frågan: Vilken frukt har denna översättning givit svensk kristenhet under detta sekel? Kan denna dåliga bibelöversättning ha bidragit till det stora avfall som skett i vårt land i större grad än i våra grannländer?

Revidera 1878 snarare än 1917

Med hänsyn till ovanstående framställning är vår samlade bedömning den att en lättare språklig revision av **1878 års översättning** utan tvekan är att **föredra** framför en revision av 1917 års översättning. Dessutom bör man där det går, närma sig den gamla kyrkobibeln Karl XII ytterligare. Vis-

serligen är det så att 1878 års text på en hel del ställen inte riktigt är färdigbearbetad, men 1917 är istället mycket svår att redigera eftersom den mycket mer är **manipulerad**. Det finns många fallgropar i Gamla Testamentet som man lätt kan falla i, och vill man att **alla profetior om Kristus** åter skall få stå orörda och få bort alla tillägg av ord och uttryck i förhållande till grundtexten blir det så många väsentliga skillnader mot 1917 att man kan fråga sig om det är en revidering av 1917?

I denna redogörelse har stavningen i en del citat fått en lättare modernisering.

Källhänvisningar:

SOU 1974:33 *Att översätta Gamla Testamentet*. Betänkande av 1971 års bibelkommitté för Gamla Testamentet;

Bibeln på Svenska 450 år av Lennart Axelsson, utgiven av NSM-förlaget, Knislinge 1991

Nordisk Familjebok, Encyklopedi och Konversationslexikon, tredje uppl. 1925, utgiven av Aktiebolaget Familjebokens förlag, 1929

1868 års kyrkomötesprotokoll, finns arkiverad på Universitetsbiblioteken

1873 års kyrkomötesprotokoll, finns arkiverad på Universitetsbiblioteken

1878 års kyrkomötesprotokoll, finns arkiverad på Universitetsbiblioteken

1915 års kyrkomötesprotokoll, finns arkiverad på Universitetsbiblioteken

Svenska bibelsällskapets årsberättelse protokoll från den 21 april 1886

Svenska Bibelsällskapets årskrönika 1893 där prof. W. Rudin höll ett tal

Erik Stave, *Anmärkningar till bibelkommissionens översättning af Gamla Testamentet enligt normalupplagan af år 1904*, särtryck ur Bibelforskaren 1906

Tidningsartiklar från år 1915 ur Svenska Morgonbladet

Stockholms Dagblad söndagen den 14 november 1915

David Hedegård, teol. dr. *Söderblom, Påven och det stora avfallet. En bok om ekumenismen och Bibeln*. Utgiven av Evangelipress 1953

Harald Riesenfeld *Grundtexterna som underlag för de svenska översättningarna. Den Svenska Bibeln 450 år*. Utgiven av Proprius förlag AB, Svenska Bibelsällskapet och Samfundet Pro Fide et Christianismo, Stockholm 1991. *Harald Riesenfeld professor i exegetik vid Uppsala universitet 1953-1979. Ledamot av 1963 års bibelkommitté, 1971 års sakkunnige för översättning av Nya Testamentet och bibelkommissionens översättningsenhet för Nya Testamentet 1972-1981. Ledamot av Svenska Bibelsällskapets styrelse.*

Bo Johnson *Bibels historia efter reformationen. Den Svenska Bibeln 450 år*. Utgiven av Proprius förlag AB, Svenska Bibelsällskapet och Samfundet Pro Fide et Christianismo, Stockholm 1991. *Bo Johnson, professor, docent i Gamla Testamentets exegetik vid Lunds universitet. Ledamot av 1971 års bibelkommitté för Gamla Testamentet.*

Skrivelser som finns arkiverade hos riksarkivet under benämningen ÄK 830 rörande bibelkommissionens arbete under tiden 1773-1917 samlat i 119 volymer

Den kristna veckotidningen Hemmets Vän, den 14 november 1985

¹ (Kyrkomötet 1903 sid 473-474) ² (Hemmets Vän 14 november 1985).

Jämförelse av bibelställen i Bibelkommissionens översättning 1878 och 1917 av Gamla testamentet

Nedanstående jämförelse är gjord på så sätt att vi i huvudsak hämtat fram de bibelställen som det har funnits kommentarer kring i de rapporter som strömmat in från olika domkapitel, Konsistorium, präster, ledamöter i kyrkomöten samt även andra som granskat bibelkommissionens arbete. De bibelställen som vi funnit innehålla en skillnad som vi ansett vara väsentlig har vi tagit med. Vi har funnit 1878 års översättning vara bättre än 1917, dels för att den mer har **bevarat Kristusprofetiorna** i Gamla Testamentet (t.ex. Jes. 4:2, 7:14, Dan. 9:24-27, Mika 5:2, Sak. 13:6-7), dels för att 1878 mer går i en **bevarande riktning** i förhållande till den gamla kyrkobibeln, samt att 1878 är **mer grundtexttrogen**. Vid en granskning finner man flera bibelställen där Kristusprofetior har **fördunklats** i 1917 års översättning, precis som dess kritiker har gjort gällande. Vid en kommande revision av 1878 års översättning bör ett närmande till Karl XII ske på några ställen. Denna förteckning gör inte på något sätt anspråk på att vara heltäckande, utan utgör endast **ett antal axplock** ifrån Gamla Testamentets text. I 1878 års översättning har en lättare modernisering av stavning och några ord skett.

1 Mos 2:7

1878: Gud formade människan av jordens stoft och inblåste i hennes näsa en levande **ande**, och så blev människan en levande **själ**

1917: Gud danade människan av stoft från jorden och inblåste **livsande** i hennes näsa, och så vart människan en levande **varelse**

1 Mos 4:23

1878: jag **har dräpt** en man för mitt sår och en yngling för min blånad
1917: en man **dräper** jag för vart sår jag får, och en yngling för var blånad jag får

1 Mos 9:4

1878: kött, som ännu **lever** i sitt blod
1917: Kött som har i sig **sin själ**

1 Mos 16:7

1878: Och Herrens ängel **fann** henne
1917: Men Herrens ängel **kom emot** henne

1 Mos 20:1

1878: och bodde såsom **främling** i Gerar
1917: och **någon tid** bodde han i Gerar

1 Mos 21:9

1878: den Egyptiska kvinnan Hagars son, vilken hon hade fött åt Abraham, **driva gäck med honom**
1917: Hagars, den egyptiska kvinnans, son, som denna hade fött åt Abraham, **leka och skämta**

1 Mos 22:14

1878: Abraham kallade det rummet Herren **förser**. **Därav kommer än i dag** ordspråket
1917: Abraham gav den platsen Herren **utser; nu för tiden heter den**

1 Mos 22:18

1878: Och i din säd skola alla folk på jorden **varda välsignade**
1917: Och i din säd skola alla folk på jorden **välsigna sig**

1 Mos 23:16

1878: Och sedan Abraham hade **hört** Efrons svar
1917: Och Abraham **förstod** Efron

1 Mos 24:43 (Rebecka)

1878: se, så måtte den **jungfru**, som kommer
1917: att om en **ung kvinna** kommer

1 Mos 25:34

1878: och Esau **föraktade** förstfödsörätten
1917: Så **ringa aktade** Esau sin förstfödsörätt

1 Mos 27:12

1878: och jag bliver i hans ögon lik en **bedragare**
1917: och jag bliver då av honom hållen för en **bespottare**

1 Mos 28:13

1878: Herren stod **överst däruppå**
1917: HERREN stod **framför honom**

1 Mos 30:27

1878: Jag har **haft aning** om att Herren har välsignat mig för din skull
1917: jag vet **genom hemliga tecken**, att Herren för din skull har välsignat mig

1 Mos 32:28

1878: ty du har kämpat med Gud och människor och **fått överhanden**
1917: ty du har kämpat med Gud och med människor och **vunnit seger**

1 Mos 42:21

1878: Visserligen har vi **förskyllat**

detta

1917: Förvisso hava vi **dragit skuld** över oss

1 Mos 47:7

1878: och Jakob **välsignade** Farao
1917: och Jakob **hälsade** Farao

1 Mos 47:10

1878: Och Jakob **välsignade** Farao
1917: Och Jakob **tog avsked** av Farao

1 Mos 49:10

1878: till dess **Fridsfursten** kommer
1917: till dess **han** kommer **till Silo**

2 Mos 33:7

1878: Och Mose tog ett tält och uppslog det åt sig utanför lägret, **ett långt stycke** ifrån lägret, och kallade det församlingshyddan
1917: Men Mose hade för sed att taga tältet och slå upp det **ett stycke** utanför lägret; och han kallade det "uppenbarelseltältet".

3 Mos 17:11

1878: Ty **kroppens liv** är i blodet
1917: Ty allt **kötts själ** är i blodet

4 Mos 8:26

1878: dock skall han biträda sina bröder med **vakthållning** i församlingshyddan, men icke göra **arbetstjänst**.
1917: Han må betjäna sina bröder vid uppenbarelseltältet med att **iakttaga**, vad som där är **att iakttaga**; men något **bestämt arbete** skall han icke förrätta.

4 Mos 13:25

1878: Detta ställe blev kallat **Eskoldsdalen**
1917: Detta ställe blev kallat **Druvdalen**

4 Mos 23:9

1878: se, ett folk som bor för sig självt och **skall inte bli räknat** ibland hedningarna.

1917: det är ett folk som bor för sig självt och **icke anser sig likt** andra folkslag.

4 Mos 23:23

1878: Ehuru spåmän icke finnas i Jakob och inga teckentydare i Israel, bliver det dock, när tid är, sagt för Jakob, och för Israel vad Gud vill göra
1917: Ty trolldom bätar intet mot Jakob, ej heller spådom mot Israel. Nej, nu måste sägas om Jakob och om Israel: 'Vad gör icke Gud!'

4 Mos 31:48

1878: Och till Mose framträdde anförarna för härens särskilda avdelningar, **de som hade haft befäl över tusen och de som hade haft befäl över hundra.**
1917: Och befälhavarna över härens avdelningar, över- och underhövitsmännen, trädde fram till Mose.

4 Mos 32:16

1878: städer åt våra barn
1917: städer åt våra *kvinnor* och barn

4 Mos 32:24

1878: städer åt edra barn
1917: städer åt edra *kvinnor* och barn

5 Mos 7:9

1878: Vet därför, att Herren din Gud, han är Guden den trofaste Guden
1917: Så skall du nu veta att HERREN, din Gud, *är den rätte Guden*, den trofaste Guden,

5 Mos 31:7

1878: Var fast och **stark**
1917: Var frimodig och **oförfärad**

5 Mos 32:21

1878: De hava retat mig med **det** som icke är någon **Gud**
1917: De hava retat mig med *gudar* som icke äro *gudar*

5 Mos 32:22

1878: Ty min **vredes** eld uppflammar
1917: Ty eld lågar fram ur *min näsa*

Jos. 21:36-37

1878: och utur **Rubens stam Bezer och dessutmarker och Jahza och dess utmarker, Kedemot och dess utmarker och Mefat och dess utmarker: fyra städer;**
1917: Dessa verser är borta

1 Sam 20:30

1878: Du son till en **fördärvad och fräck moder**
1917: Du, son till en **otuktig kvinna!**

Neh 7:68

1878: **Deras hästar voro sjuhundra trettiosex; deras mulåsnor tvåhundra fyrtiofem;**
1917: **Denna vers är borta**

Ps 4:9

1878: låter mig få bo i trygghet
1917: låter mig bo *avskild* och i trygghet

Ps 8:6

1878: att du har gjort honom **föga mindre än änglarna**
1917: Dock gjorde du honom **nästan** till ett **gudaväsen**

Ps 14:7

1878: och Herren sitt **fångna folk förlössade**
1917: När HERREN vill åter **upprätta** sitt folk

Ps 21:10

1878: Du skall **göra dem** till en glödande ugn
1917: Du skall **låta dem känna det** såsom i en glödande ugn

Ps 22:26

1878: Dig vill jag **prisa** i den stora församlingen
1917: *Genom* dig skall min **lovsång ljuda** i den stora församlingen;

Ps 23:6

1878: och jag skall bo i Herrens hus, evinnerligen
1917: och jag skall **åter** få bo i HERRENS hus, evinnerligen.

Ps 40:4

1878: en lovsång till vår Gud. Många sågo det och **fruktade** Herren och hoppades uppå *honom*
1917: en lovsång till vår Gud. Det skola många se och varda **håpna**, och skola förtrösta på **HERREN**

Ps 51:16

1878: Fräls mig ifrån **blodskulder**, Gud
1917: **Rädda** mig undan **blodstider**, Gud

Ps 53:7

1878: Israel komme och att Gud sitt **fångna folk förlössade**
1917: Israel! När Gud vill **åter upprätta** sitt folk,

Ps 85:1

1878: du har **förlossat de fångna** av

Jakobs hus

1917: du **upprättade** åter Jakobs hus

Ps 90:13

1878: O, var dina tjänare **nådiga**
1917: **Förbarma** dig över dina tjänare

Ps 119:158

1878: emedan de icke **höllo** ditt ord
1917: därför att de icke **hålla sig vid** ditt tal

Ps 122:3

1878: Jerusalem, du uppbyggda stad
1917: Jerusalem, du *ny*uppbyggda stad,

Ps 126:1

1878: När Herren lät Zions **fångar komma tillbaka**, då voro vi såsom drömmande.
1917: När HERREN åter **upprättade** Sion, voro vi såsom drömmande

Ps 126:4

1878: Låt, o Herre, **vårt fånga folk komma tillbaka**
1917: HERRE, **upprätta** oss igen,

Ps 141:5

1878: Slår mig en rättfärdig, så är det kärlek; och tillrättavisar han mig, så är det såsom olja på huvudet, vilken mitt huvud icke må försmå; ty jag beder **alltid för dem när** det går dem illa.
1917: Må den rättfärdige slå mig i kärlek och straffa mig; det är såsom olja på huvudet, och mitt huvud skall icke försmå det. Ty ännu en tid, så skall min **bön uppfyllas, genom att det går dem illa:**

Ps 147:4

1878: Han räknar stjärnornas tal
1917: Han **bestämmer** stjärnornas mängd

Pred. 10:10

1878: vishet giver **framgångens vinst**
1917: vishet är att **göra allt på bästa sätt**

Jes 1:17

1878: hjälpen den **förtryckte**
1917: visen **förtryckaren** på bättre vägar

Jes 2:9

1878: Och du, förlåt dem icke
1917: du *kan icke* förlåta dem.

Jes 4:2

1878: I den tiden skall **Herrens Telning** varda till härlighet och ära
1917: På den tiden skall **det som Herren låter växa** bliva till prydnad och härlighet

Jes 7:14

1878: Se, en **jungfru** skall varda havande
1917: Se, den **unga kvinnan** skall varda havande

Jes 9:1

1878: Dock skall **töcknet** icke stanna över det land varöver det varit **hop-trängt**
1917: Dock, **natt** skall icke förbliva där nu **ängest** råder.

Jes 9:7

1878: På storheten av hans herradöme och på friden skall ingen ände vara uppå Davids tron
1917: Så skall herradömet varda stort och friden utan ände över Davids tron

Jes 17:9

1878: **hans** fasta städer
1917: **deras** fasta städer

Jes 26:4

1878: ty Herren **Gud** är en evig klippa
1917: ty HERREN, **HERREN** är en evig klippa

Jes 32:6

1878: så att han gör vad **ogudaktig** är och talar **villfarelse** om Herren
1917: så övar han **gudlöshet** och talar vad **förvänt** är om HERREN

Jes 40:2

1878: Tala ljuvligt till Jerusalem och förkunna för det, att dess **strid är fullbordad**,
1917: Tala ljuvligt till Jerusalem och predika för det att dess **vedermöda är slut**,

Jes 40:3

1878: En **ropandes röst** är i öknen: Bereden Herrens väg
1917: **Hör, man ropar:** "Bereden väg för HERREN i öknen,

Jes 45:25

1878: Genom Herren skola alla av Israels **säd varda rättfärdiga** och berömma sig av honom
1917: genom Herren får all Israels **släkt sin rätt**, och av honom skola de berömma sig

Jes 53:8

1878: **Genom** våld och dom togs han bort; och av hans samtid vem betänkte, att han rycktes bort utur de levandes land
1917: **Undan** våld och dom blev han borttagen, men vem i hans släkte betänker detta? Ja, han rycktes bort ifrån de levandes land,

Jes 53:12

1878: Därför skall jag **giva honom många till del**, och talrika skaror skall han **få till byte**, emedan han utgav sitt liv åt döden
1917: Därför skall jag **tillskifta honom hans lott** bland de många, och **med talrika skaror** skall han **få utskifta byte**, eftersom han utgav sitt liv i döden

Jes 57:1

1878: att den rättfärdige bortryckes **undan olyckan**
1917: Ja, genom **ondskans makt** ryckes den rättfärdige bort

Dan 9:24

1878: och **skulden** försonad och **det Allraheligaste** smort
1917: och **missgärningen** varder försonad och **en höghelig helgedom** bliver smord.

Dan 9:25

1878: Jerusalem skulle varda återställt och uppbyggt, till **den Smorde Fursten** äro sju veckor och sextiotvå veckor, och att torg och vallar skola återuppbyggas
1917: Jerusalem åter skulle byggas upp utgick, till dess **en smord, en furste**, kommer, skola sju veckor **förgå**; och **under** sextiotvå veckor skall det åter byggas upp med sina gator och sina vallgravar

Dan 9:26

1878: Och efter dessa sextiotvå veckorna skall **den Smorde** dödas utan sak,
1917: Men efter de sextiotvå veckorna skall **en som är smord** förgöras, utan *att någon efterföljer honom.*

Dan 9:27

1878: avskaffa slaktoffer och spisoffer, och **förödelsens styggelse skall resas på tempeltinnarna**
1917: slaktoffer och spisoffer vara avskaffade; och på **styggelsens vinge** skall **förödaren komma.**

Hos 13:14

1878: Ifrån avgrundens våld **skall jag frälsa dem**, ifrån döden **skall jag förlossa dem**. Var äro dina plågor, o död, var är din pest, o avgrund? Änger är fördold för mina ögon.
1917: **Skulle jag förlossa** sådana ur dödsrikets våld, **köpa dem fria** ifrån döden? – Var har du dina hemsökelse, du död? Var har du din pest, du dödsrike? Änger *må* vara fördold för mina ögon.

Mika 5:2

1878: vilkens utgång är ifrån fordom, ifrån **evighetens dagar**
1917: vilkens härkomst tillhör **förgångna åldrar**, forntidens dagar

Sakarja 13:6-7

1878: vad är det för sår du har på dina **händer**? Så skall han svara: De såren har jag fått i **deras hus** som **älskade mig**. Svärd! Upp emot min herde och emot min **närmaste man!** säger Herren Zebaot. Slå herden, att fåren varda förskingrade, så vill jag vända min hand **tillbaka till de svaga!**
1917: Vad är det för sår du har på din **kropp**? så skall han svara: Dem har jag fått **därhemma**, hos **mina närmaste**. Svärd, upp mot min herde, mot den man **som fick stå mig nära!** säger Herren Zebaot. Må herden bliva slagen, så att fåren förskingras; ty jag vill nu vända min hand **mot de svaga.**